

ประโยค ป.ธ. ๙
แต่ง ไทยเป็นมคอ
สอบ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

ส่วนทั้งหลายย่อมรวมกันเข้าเป็นสรีระ ฉันทิ ปัจจัยเครื่องอาศัย
แห่งสังขาร คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ ที่อาศัย เครื่องใช้สอย และยา
เป็นปัจจัยเครื่องบำบัดโรค ก็ต้องอาศัยสหกรณ์ของผู้ประกอบและสหกรณ์
แห่งวัตถุนั้น ๆ จึงเกิดผลให้สำเร็จกิจตามประสงค์ ฉันทิ นั้น ๆ เมื่อกล่าวเฉพาะ
บุคคล คนหนึ่ง ๆ หรือพวกหนึ่ง ๆ ที่รวมกันเข้าเป็นหมู่เป็นคณะ ตลอดถึง
เป็นสัญชาติ ย่อมต้องอาศัยสหกรณ์แห่งกันและกัน จุดส่วนแห่งอวัยวะทั้งหลาย ๆ
ในสกุลก็ดี ในคณะก็ดี การป็นงานกันทำ เป็นกิจจำต้องปรารภนาในเบื้องต้น
สหกรณ์เป็นกรณียะจำต้องการในลำดับการ ๒ อย่างนั้น เป็นไปกลมเกลียว
กันแล้ว ย่อมยังสกุล ยังคณะให้ตั้งมั่น ให้เจริญรุ่งเรือง จุดสหกรณ์แห่งอวัยวะ
ทั้งหลายยังสรีระให้เป็น ไปอยู่โดยผาสุก ฉันทิ นั้น ๆ สมเด็จพระบรมศาสดา
หวังจะทรงแสดงการบำรุงสหกรณ์อันเป็นรัฐปาสานนัยครั้ง โบราณกาล
ได้ตรัสเทศนาถึงเรื่องพระเจ้ามหาวิชิตราชในกฎทนต์สูตร สิลขันธวรรค ทิฆนิกาย
มีใจความว่า พระเจ้ามหาวิชิตราช ทรงดำเนินพระราโชบาย เพื่อระงับการ
เบียดเบียนกันและกันอันเป็นเลี่ยนหนามแห่งแผ่นดิน กล่าวคือเป็นอุปสรรค
แห่งสหกรณ์ ชนจำพวกใดชวนชววยในการทำนาและเลี้ยงโค พระราชทาน
พันธุ์ข้าวปลูกแก่ชนจำพวกนั้น ชนจำพวกใดชวนชววยในการค้า พระราชทาน
ต้นทุนแก่ชนจำพวกนั้นเป็นการเพิ่มกำลัง ชนจำพวกใดทำราชการ พระราชทาน
เบี้ยเลี้ยงเบี้ยหวัดแก่ชนจำพวกนั้น ชนเหล่านั้นต่างชวนชววยในการงาน
ของตน ๆ ย่อมไม่ประทุษร้ายกัน ท้องพระคลังก็เพิ่มพูนด้วยพระราชทรัพย์
เป็นราชพลี พระราชอาณาเขตเกษมสุขสวัสดิ์ สิ้นเลี่ยนหนาม หากความเบียดเบียน
กันมิได้ ประชาราษฎรต่างชื่นบานด้วยความวางใจ ยังบุตรให้ฟ่อนอยู่ที่อก
อยู่ราวกับมีประตู่เรือนไม่ต้องลงลิ้มสลัก ๆ บุคคลหรือคณะผู้หนึ่งเนื่องในสหกรณ์
ถ้าปลีกตนเสียไม่ทำงานพริกพร้อมกับเขา ย่อมเป็นเช่นส่วนอวัยวะแห่งสรีระ

อันหยุดไม่ทำหน้าที่หรือทำบกพร่อง จัดว่าเป็น โรคเกิดขึ้นในสภรณ์นั้นเช่นเดียวกับโรคที่เกิดขึ้นในสรีระ ย่อมทอนกำลังหรือนำไปถึงความพินาศ ฯ

ในฝ่ายคติธรรม สภรณ์เป็นกิจอันจำต้องปรารถนาดุจเดียวกัน ฯ การประพฤตีสุจริต หากไม่ครบไตรทวาร ย่อมไม่สำเร็จประโยชน์ เพราะถึงหากายจะพยายามฝืนทำสุจริต แต่วาจายังไม่สนิท และใจยังมุ่งเพื่อทุจริตอยู่ การที่ทำก็ย่อมจะไม่เป็นสุจริตเรียบร้อยตลอดไป ต่อพร้อมทั้งไตรทวาร จึงจะสำเร็จประโยชน์ด้วยดี ฯ แม้ผู้ประพฤติธรรมก็จำต้องปรารถนาสภรณ์แห่งผู้อื่นด้วย ไม่อย่างนั้นก็ยากที่จะทำได้ตลอด ยิ่งหรือหย่อนไปไม่สมกัน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจักไม่มี เพราะอย่างนี้ สมเด็จพระบรมศาสดา จึงทรงบัญญัติสิกขาบทตามสมควรแก่เหตุ เพื่อเป็นบรรทัดแห่งความประพฤติของภิกษุทั้งหลาย ด้วยทรงมุ่งหมายจะให้ตั้งอยู่ในศีลสามัญญตา ความสม่ำเสมอกันโดยศีล จึงมีชื่อเรียกสิกขาบทว่า สาสีวี สาสีพี ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๙
ตัวอย่าง แต่งไทยเป็นมคธ
พ.ศ. ๒๕๕๙

ยถา หิ หตุถาทโย โภกฏฐาสา สโมสริตฺวา สรีรภาวํ สาเชนฺติ เอว
 อหาโร อจฺฉาถนํ สยนาสนํ คิลานปจฺจยภสชฺชํ จาติ จตฺตาโร
 สงฺขารนิสฺสยญฺจตา ปจฺจยา สหการินญฺเจว เตสํ เตสํ วตฺถุนญฺจ สหกรณํ
 ปฏฺิจฺจ ขณฺิจฺจิตานิ สกสกกิจฺจานิ สาเชนฺติ ฯ ปุคฺคฺลโต ตาว คณฺภาเวนปี รฏฺุจ
 ภาเวนปี สโมสรมานา เยเกจิ ปุคฺคฺลปิ ยากาจิ ชนตาปี สรีรสฺส
 โภกฏฐาสา วิย อญฺญมญฺญสฺส สหกรณํ นิสฺสยนฺติ ฯ กุเลปี คณฺเปปี
 กิจฺจสํวิภาโก ปจฺจมํ อิจฺฉิตพฺุโพ, ตทนนฺตรา สหกรณํ อิจฺฉิตพฺุฬํ ฯ ตทญฺย
 เจ สมพฺุณฺรภาเวน ปวตฺเตยฺย, ยถา โภกฏฐาสนํ สหกรณํ สรีริ ฬาสฺภาเวน
 ปวตฺตาเปติ, เอวํ ตํ กุลํ วา คณฺํ วา ปติภฺุจาเปติ ตมฺปิ วุฑฺฒิ วิรุฬฺหิ เวปฺุถลลฺย
 ปาเปติ ฯ สตฺถา หิ โปราณกํ รฏฺุจปฺุปฺุสาสนนญฺจตํ สหกรณวิธิ ทสฺเสตฺถกาโม
 ทิฆนิกายะ สีลขณฺุชฺคคฺสฺส กุฏฺุทนฺตสฺสฺเต รณฺุโล มหาวิชิตฺสฺส วตฺถุํ กเถสิ ฯ
 ตตฺตรายมตฺถโ ๑ โส กิร ราชา มหาวิชิโต สหกรณฺุปฺุสคฺคฺสงฺขารภฺุจกณฺุภฺุจกฺุ
 อญฺญมญฺญสฺส วิหะณฺํ วิฑฺุฑฺุเสตฺถุํ มหายนฺุญฺสงฺขาทํ รฏฺุจปฺุปฺุสาสนนปายํ
 ปุเรสิ ๑ กถํ ๑ ยะ ปน รณฺุโล ชนปเท อุตฺสฺหิสิ กสิโครฺกฺเข, เตสํ ราชา
 มหาวิชิโต พิฆกตฺถํ อนุปฺุปฺุทาสิ; ยะ รณฺุโล ชนปเท อุตฺสฺหิสิ วาณิชฺชาย,
 เตสํ ราชา มหาวิชิโต ปากตฺถํ อนุปฺุปฺุทาสิ; ยะ รณฺุโล ชนปเท อุตฺสฺหิสิ
 ราชปฺุริสา เตสํ ราชา มหาวิชิโต ภคฺคฺตเวตฺถนํ กปฺุเปสิ; เต ว มนฺุสฺสา
 สกมฺุมปฺุสฺฐา รณฺุโล ชนปทํ น วิหะเสตฺถุํ, มหา จ รณฺุโล ราสิโก อโหสิ,
 เขมภฺุจิตา ชนปทา อกณฺุภฺุกา อนุปฺุปฺุพา, มนฺุสฺสา มุทา โมทมานา อูเร
 ปฺุตฺเต นจฺเจนฺุตา อปารุตฺชมฺุรา มญฺุญเย วิหริสิ ๑ โย โกจิ สหกรณฺุปรียาปนฺุโน
 หิ ปุคฺคฺลโต วา โหตฺถุ คณฺุโล วา, โส เจ วุภกฺุภฺุโจ หุตฺถวา อญฺุญเยหิ สห
 กมฺุมนฺุเต น กระยฺย, สกิจฺจํ อภิโรนฺุเตหิ วา ตํ สเวกฺุถลลํ กภิโรนฺุเตหิ วา

อจลภูเทหิ สรีรสฺส โกฎฺจาเสหิ ปฏฺฐิกาคิ โหติ, สรีเร อุปฺปนฺนโรโค วีย
ตสฺมี สหกรณฺเ อุปฺปนฺนโรโค โหติ, ตสฺส พลํ หาเปติ, วินาสํ ปาเปติ ฯ

ธมฺมโต ปนฺ ตเถว สหกรณํ อิจฺฉิตพฺพํ โหติ ฯ สุจฺริตกมฺมํ เจตฺต
นิตฺตสฺสนํ ทฏฺฐพฺพํ ฯ ตํ เจ ติทฺทวาทฺหิ สมฺปโยคํ น กจฺเจยฺย, น สุจฺริตภาวํ
สมฺปาเทติ ฯ กสฺมา ฯ สเจ หิ กุกฺกจฺจปโกโต หุตฺวา กาเยนฺ สุจฺริตํ กเรยฺย,
วาทา ปนฺสฺส น อนุโลเมยฺย มโน จสฺส ทฺวจฺฉริตฺตฺตฺรเภาโร ภเวยฺย, เตน
กตํ สุจฺริตํ น สาตติกํ สุจฺริตกมฺมํ โหติ; ยทา ปเนตํ ติทฺทวาทฺหิ สมฺปโยคํ
กจฺฉติ, ตทา สุจฺริตภาวํ สมฺปาเทติ ฯ ธมฺมจารินา อญฺเฆสํ สหกรณฺมฺปิ
อิจฺฉิตพฺพํ โหติเยว ฯ ตถฺยเจ น ภเวยฺย, สาตติกา ธมฺมจฺริยา ทฺกกฺรา โหติ ฯ
สเจปิ อุนกํปิ อธิกมฺปิ หุตฺวา น สเมน ธมฺเมน ปวตฺเตยฺย, เอวํ สนฺเต
เอกิกฺภาโว น ภเวยฺย ฯ เตน ภควา ภิกฺขุ สีลสามณฺยตฺยา ปตฺติฏฺฐาเปนฺโต
เตสํ จรณฺปทฏฺฐานตฺถาย การณานูรฺรฺพานิ สีกฺขาปทานิ ปญฺญาเปสึ, ตํ ตํ
ปญฺยตฺตตฺติกฺขาปทํ, ยสฺมา ภิกฺขุ เอตฺถ สห อาชีวนฺติ เอกชีวิกา สภาคชีวิกา
สภาควตฺติโน โหนฺติ, ตสฺมา สาชีวนฺติ วุจฺจติ ฯ